

Plastics
Intelligence
Unit
<http://plastic.oie.go.th>

Plastics Intelligence Monthly

ฉบับที่ 5 เดือนพฤษภาคม 2568

“INC the Series EP 3: ประเมินผลกระทบต่ออุตสาหกรรมพลาสติกไทย”

เรียบเรียงโดย ศูนย์ข้อมูลและวิจัยอุตสาหกรรมพลาสติก สถาบันพลาสติก

จากการประชุมคณะกรรมการเจรจาระหว่างรัฐบาล (Intergovernmental Negotiating Committee: INC) ครั้งที่ 5 (INC-5) ที่จัดขึ้น ณ เมืองปูซาน ประเทศเกาหลีใต้ และได้จบลงเมื่อวันที่ 1 ธันวาคม 2567 โดยการประชุมเจรจาดังนี้มีจุดประสงค์เพื่อหยุดยั้งมลพิษพลาสติก ซึ่งหนึ่งในประเด็นที่ส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมพลาสติกมากที่สุด โดยเฉพาะกลุ่มผู้ผลิตพอลิเมอร์ปฐมภูมิ และผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์พลาสติกที่พึ่งพาวัตถุดิบจากฟอสซิล คือ “การลดการผลิตพลาสติก” ที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและคงอยู่ในธรรมชาติเป็นเวลานาน รวมไปถึงมาตรการให้ทุกประเทศที่ลงนามในสนธิสัญญานี้หยุดการผลิตหรือใช้พลาสติกบางประเภท เช่น พลาสติกใช้ครั้งเดียวทิ้ง, ไมโครพลาสติกแต่งเติม, การเลิกใช้สารเคมีบางชนิดในพลาสติก หรือแม้กระทั่งกำหนดเพดานปริมาณการผลิตระดับโลก (Global Production Cap) ซึ่งจะลดความจำเป็นในการผลิตบรรจุภัณฑ์แบบใช้ครั้งเดียวอย่างรุนแรง และส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมพลาสติกโลกเป็นวงกว้าง รวมไปถึงอุตสาหกรรมพลาสติกไทย โดยบทสรุปต่อไปนี้จะเป็นการประเมินผลกระทบของร่างข้อบังคับ INC ต่ออุตสาหกรรมพลาสติกไทย

ประเทศไทยเองในฐานะที่เป็นหนึ่งในผู้ผลิตและผู้ใช้พลาสติกหลักในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ย่อมไม่สามารถหลีกเลี่ยงผลกระทบจากร่างข้อบังคับ INC นี้ได้ โดยอุตสาหกรรมพลาสติกไทยมีโครงสร้างห่วงโซ่อุปทานที่ซับซ้อน ครอบคลุมทั้งผู้ผลิตเม็ดพลาสติก ผู้แปรรูป ผู้จัดการของเสีย ผู้รีไซเคิล และผู้บริโภคในขั้นสุดท้าย การทำความเข้าใจผลกระทบและการเตรียมความพร้อมจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งเพื่อรักษาความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมนี้ ซึ่งโครงสร้างของอุตสาหกรรมพลาสติกไทยภายใต้บริบทของร่างข้อบังคับ INC สามารถแบ่งออกเป็น 4 กลุ่มหลัก ดังนี้

- 1. Resin Producers:** ผู้ผลิตเม็ดพลาสติกจากปิโตรเคมี อาทิ SCG Chemicals และ PTT Global Chemical ซึ่งเป็นกลุ่มต้นน้ำของอุตสาหกรรม
- 2. Plastics Convertors:** ผู้แปรรูปเม็ดพลาสติกให้เป็นผลิตภัณฑ์ เช่น บรรจุภัณฑ์ ถุง พิล์ม ชิ้นส่วนอุตสาหกรรม เป็นต้น
- 3. Plastics Recyclers:** ผู้เก็บรวบรวม แยกประเภทและรีไซเคิลพลาสติกให้กลับมาใช้งานใหม่ได้

4. End Users: ผู้ใช้ผลิตภัณฑ์พลาสติก เช่น อุตสาหกรรมอาหาร เครื่องดื่ม ยานยนต์ เครื่องใช้ไฟฟ้า เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม ร่างข้อบังคับ INC มีแนวโน้มที่จะกำหนดข้อจำกัดในการผลิตและการใช้พลาสติกที่ไม่สามารถรีไซเคิลได้ พลาสติกแบบใช้ครั้งเดียว และสารเติมแต่งที่เป็นอันตราย รวมถึงกำหนดเป้าหมายการลดการผลิตเม็ดพลาสติกบริสุทธิ์ (Virgin Plastic) ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบการในแต่ละกลุ่มข้างต้นอย่างแตกต่างกัน โดยเมื่อพิจารณาถึงการประเมินผลกระทบของร่างข้อบังคับ INC ต่ออุตสาหกรรมพลาสติกไทย สามารถจำแนกผลกระทบที่จะเกิดขึ้นได้ ดังนี้

1. ผู้เล่นที่ได้รับผลกระทบ

1.1 Resin Producers: อาจเผชิญกับข้อจำกัดการผลิตเม็ดพลาสติกบริสุทธิ์ และความจำเป็นในการเปลี่ยนไปสู่การผลิตเม็ดพลาสติกชีวภาพ หรือเม็ดรีไซเคิล

1.2 Plastics Convertors: โดยเฉพาะผู้ผลิตผลิตภัณฑ์แบบใช้ครั้งเดียว (Single-Use Plastics: SUPs) เช่น ถุงพลาสติก หลอด อาจเผชิญกับการลดลงของความต้องการจากทั้งตลาดภายในและต่างประเทศ

1.3 Plastics Recyclers: มีโอกาสเติบโตจากความต้องการที่เพิ่มขึ้นของเม็ดพลาสติกรีไซเคิล แต่ต้องยกระดับคุณภาพและความสามารถในการตรวจสอบย้อนกลับได้

2. ผลิตภัณฑ์ที่ได้รับผลกระทบ

2.1 ผลิตภัณฑ์ที่ไม่สามารถรีไซเคิลได้หรือไม่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ เช่น บรรจุภัณฑ์แบบหลายชั้น (Multi-Layer) จะถูกจำกัดหรือห้ามผลิตหรือนำเข้าและอาจถูกระบุให้เป็น "ผลิตภัณฑ์ที่ไม่เป็นไปตามข้อกำหนด" (Non-Compliant Products) ภายใต้อัตราภาษีและถูกจำกัดการผลิต การใช้หรือการจำหน่าย รวมไปถึงอาจถูกเรียกเก็บค่าธรรมเนียม Extended Producer Responsibility (EPR) สูงขึ้น เช่น การชดเชยต้นทุนในการกำจัดของเสียที่ไม่สามารถรีไซเคิลได้ เป็นต้น

2.2 พลาสติกที่มีสารเติมแต่งต้องห้าม เช่น สารที่ทำให้ย่อยสลายได้บางประเภทที่ก่อให้เกิดไมโครพลาสติก

จะถูกแบน ทำให้ผลิตภัณฑ์อาจต้องถูกถอนออกจากตลาด หากใช้สารเติมแต่งที่อยู่ในรายการต้องห้าม

2.3 ผลิตภัณฑ์พลาสติกที่ไม่มีข้อมูลวงจรชีวิตที่โปร่งใส เช่น ผลิตภัณฑ์ที่ไม่มีข้อมูลวัตถุดิบ การผลิต การนำกลับมาใช้ เป็นต้น จะถูกจำกัดการจำหน่ายหรือรับรอง เนื่องจากผลิตภัณฑ์ที่ไม่มีข้อมูล Life Cycle Assessment (LCA) อาจไม่ผ่านมาตรฐานหรือไม่สามารถวางขายในบางประเทศ

3. ตลาดที่ได้รับผลกระทบ

3.1 กลุ่มบรรจุภัณฑ์พลาสติกในไทยมีมูลค่ารวมกว่า 213,276.5 ล้านบาทต่อปี คิดเป็นสัดส่วน 22.0 % ของมูลค่าการแปรรูปรวมของอุตสาหกรรมพลาสติกทั้งหมด (ที่มา: ศูนย์สารสนเทศอัจฉริยะอุตสาหกรรมพลาสติก ข้อมูลปี 2023)

3.2 เม็ดพลาสติกบริสุทธิ์ที่ผลิตในประเทศกว่า 8 ล้านตัน/ปี ส่วนหนึ่งส่งออก หากมีข้อจำกัดอาจกระทบรายได้ภาคการส่งออก

3.3 ความเสี่ยงจากการสูญเสียตลาดส่งออกหากประเทศปลายทางเริ่มบังคับใช้ข้อกำหนด INC อย่างเข้มงวด

4. ความเสี่ยงเพิ่มเติมจากร่างข้อบังคับ INC

4.1 ความความเสี่ยงทางภาพลักษณ์ และความยั่งยืนของธุรกิจ (Environmental, Social, and Governance: ESG) หากไทยถูกมองว่าไม่สามารถดำเนินการตามข้อเรียกร้องด้านสิ่งแวดล้อมได้อย่างจริงจัง อาจทำให้สูญเสียความเชื่อมั่นจากนักลงทุนระหว่างประเทศ และพลาดโอกาสในการเป็นศูนย์กลางการผลิตวัสดุทางเลือกในภูมิภาค

เพื่อให้อุตสาหกรรมพลาสติกไทยสามารถปรับตัวตามร่างข้อบังคับของ INC ได้อย่างเป็นรูปธรรม จำเป็นต้องวิเคราะห์ถึงความสามารถในการปรับตัวของผู้ประกอบการแต่ละกลุ่มในห่วงโซ่อุปทาน ซึ่งมีความแตกต่างกันทั้งในด้านบทบาทความสามารถทางเทคโนโลยี เงินทุน และระดับการพึ่งพาตลาดพลาสติกบริสุทธิ์ การเข้าใจจุดแข็งและข้อจำกัดของแต่ละกลุ่มจะช่วยให้สามารถกำหนดมาตรการส่งเสริมและแนวทางปรับตัวได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยแนวทางการส่งเสริมและปรับตัวของผู้ประกอบการในห่วงโซ่อุปทานสามารถแบ่งออกได้ ดังนี้

1. Resin Producers: พิจารณาส่งเสริมการใช้เม็ดพลาสติกชีวภาพ หรือ Post-Consumer Recycled (PCR) รวมไปถึงการลงทุนในเทคโนโลยีรีไซเคิลเชิงเคมี (Chemical Recycling) และโรงงาน Pilot-Scale สำหรับผลิตเม็ดรีไซเคิลคุณภาพสูง

2. Plastics Convertors: พิจารณาออกแบบผลิตภัณฑ์ตามหลัก Design for Environment (DfE) และ Design for Recycling ใช้วัสดุที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้มากขึ้น รวมไปถึงการเข้าร่วมระบบ Extended Producer Responsibility (EPR) และติดฉลากสิ่งแวดล้อม เช่น ฉลากเขียว, ฉลาก GC Mark เป็นต้น

3. Plastics Recyclers: พิจารณาระดับคุณภาพเม็ดรีไซเคิลเพื่อใช้ในบรรจุภัณฑ์อาหารและเครื่องดื่ม (Food-Grade) มีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีแยกวัสดุอัตโนมัติ (AI Sorting, NIR Separation) และร่วมมือกับภาคเอกชนเพื่อสร้างตลาดรองรับเม็ดรีไซเคิลแบบถาวร

ดังนั้น จากการพิจารณาบริบทของร่างข้อบังคับ INC นี้ จะส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมพลาสติกไทย สามารถประเมินได้ว่า ร่างข้อบังคับ INC มีบทบาทสำคัญในการกำหนดทิศทางและแนวทางการดำเนินธุรกิจของอุตสาหกรรมพลาสติกทั่วโลก รวมถึงประเทศไทย ข้อบังคับเหล่านี้มีเป้าหมายเพื่อลดปริมาณการผลิตเม็ดพลาสติกบริสุทธิ์ (Virgin Plastic) โดยการส่งเสริมการใช้วัสดุรีไซเคิล และวัสดุทดแทนที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ลดการใช้พลาสติกแบบใช้ครั้งเดียว ลดขยะพลาสติกในสิ่งแวดล้อม และสนับสนุนเศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) ซึ่งเป็นความท้าทายสำคัญสำหรับผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมพลาสติกไทย เนื่องจากอุตสาหกรรมพลาสติกของประเทศไทยนับเป็นกลุ่มธุรกิจที่มีความสำคัญต่อ

เศรษฐกิจทั้งในแง่ของการสร้างรายได้ โดยประเทศไทยมีการส่งออกเม็ดพลาสติกประมาณ 50% ของการผลิต และอุตสาหกรรมพลาสติกยังกินสัดส่วนไป 6.7% GDP ของประเทศไทย และสร้างมูลค่าในอุตสาหกรรมได้สูงถึง 1.27 ล้านล้านบาท (รวมมูลค่าการส่งออกเม็ดพลาสติกและมูลค่าการแปรรูปผลิตภัณฑ์พลาสติก) และในส่วนของการทำงาน อุตสาหกรรมพลาสติกไทยยังมีจำนวนแรงงานรวมสูงถึง 406,990 คน (ที่มา: ศูนย์สารสนเทศอัจฉริยะอุตสาหกรรมพลาสติก ข้อมูลปี 2023) ซึ่งการเปลี่ยนแปลงในระดับนโยบายระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการลดการผลิตเม็ดพลาสติกและลดการใช้พลาสติก อาจสร้างผลกระทบต่อห่วงโซ่อุปทานของอุตสาหกรรมพลาสติกในประเทศไทยในหลายมิติ เช่น การเพิ่มต้นทุนการผลิต การเปลี่ยนแปลงกระบวนการผลิต และความต้องการของตลาดที่เปลี่ยนแปลงไป เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม การประชุมคณะกรรมการเจรจาระหว่างรัฐบาล (INC) ครั้งที่ 5 ยังไม่สามารถสรุปผลการเจรจาได้ตามกรอบเวลาที่กำหนด จึงมีความจำเป็นต้องขยายระยะเวลาการประชุมออกไปเป็นการประชุมครั้งที่ 5.2 (INC-5.2) ซึ่งมีกำหนดจัดขึ้นระหว่างวันที่ 5-14 สิงหาคม พ.ศ. 2568 ณ กรุงเจนีวา ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ ทั้งนี้ ร่างข้อบังคับ INC อาจมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มเติมในรายละเอียด ผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมพลาสติกจึงควรติดตามความคืบหน้าของการเจรจาอย่างใกล้ชิด และเตรียมการวางแผนเพื่อรองรับการปรับตัวในระยะยาวอย่างเหมาะสม รวมทั้งกำหนดทิศทางการพัฒนาอุตสาหกรรมพลาสติกไทยให้มีความยั่งยืนในอนาคต โดยเน้นการสร้างสมดุลระหว่างการปฏิบัติตามข้อบังคับระหว่างประเทศ และการส่งเสริมการเติบโตของเศรษฐกิจภายในประเทศอย่างมั่นคงและยั่งยืนต่อไป

จัดทำโดย

ชั้น 1 อาคารกองพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีอุตสาหกรรม
ซอยตรีมิตร เลขที่ 86/6 ถนนพระราม 4 แขวงกล้วยน้ำไท
เขตคลองเตย กรุงเทพฯ 10110

โทรศัพท์ : 02-391-5340-3

โทรสาร : 02-712-3341

เว็บไซต์ : <http://www.thaiplastics.org>

สนับสนุนโดย

สำนักงาน | The Office of
เศรษฐกิจอุตสาหกรรม | Industrial Economics

สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม กระทรวง
อุตสาหกรรม เลขที่ 75/6 ถนนพระรามที่ 6
เขตราชเทวี กรุงเทพฯ 10400

โทรศัพท์ : 02-430-6800

โทรสาร : 02-644-7136

เว็บไซต์ : <http://www.oie.go.th>

<http://twitter.com/PIUwebsite>

<http://www.facebook.com/PIUwebsite>